

Karanko, Klemola

12.05.2026

Viite: VN/35662/2025

PUOLUSTUS- JA ILMAILUTEOLLISUUS PIA RY:N LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN LAIKSI HYÖDYLLISYYSMALLIOIKEUSLAIN MUUTTAMISESTA

1 Yleistä

Aineettomien oikeuksien tehokas suoja on edellytys innovaatioihin perustuvalle liiketoiminnalle. Hyödyllisyysmalli eli nk. pikkupatentti mahdollistaa nopean ja edullisen tavan suojata innovaatio.

Puolustusteollisuuden yritykset tarvitsevat erilaisia keinoja aineettoman omaisuuden suojaamiseen. Suojaaminen ja suojamuodon valinta on aina liiketoimintapäätös, jossa arvioidaan suojaamisen hyötyä suhteessa kustannuksiin. Hyödyllisyysmallin avulla on mahdollista tarjota laajempi valikoima erilaisia suojakeinoja yritysten tarpeisiin. Sen rekisteröinti on olennaisesti nopeampaa kuin patentilla, sillä hakemuksesta tarkastetaan vain muodolliset vaatimukset eikä uutuustutkimusta tehdä. Tämä mahdollistaa innovaation nopean käyttöönoton markkinoilla. Myös viranomaiskustannukset ovat patenttia merkittävästi alhaisemmat.

Erityisesti nyt puolustusteollisuudessa nopeus on valttia. Uusia tuotteita sekä tarvikkeita kehitetään koko ajan ja suojan tarve on ajankohtainen uutuuksien osalta heti markkinoille tullessa. Tämä tekee hyödyllisyysmallista erityisen houkuttelevan pk- ja startup-yrityksille, joilla ei välttämättä ole resursseja patentointiin. Aina myöskään patentointi ei ole käytettävissä, jos patentin hakemisen edellytykset eivät täyty. Hyödyllisyysmallijärjestelmä antaa yrityksille joustavuutta valita juuri kunkin omaan tilanteeseen sopiva suojamuoto.

2 Erityisiä huomioita

Olemme tietoisia, että hyödyllisyysmallijärjestelmä on luotu ensisijaisesti pieniä yrityksiä ajatellen, mutta tänä päivänä hyödyllisyysmalleja käytetään kaikenkokoisissa yrityksissä. Valtaosa hyödyllisyysmallia käyttävistä pitää sitä tehokkaana suojamuotona. Hyödyllisyysmallia voidaan käyttää myös muiden IPR-suojamuotojen täydentäjänä. Se toimii kuitenkin myös alkuperäisen tarkoituksensa mukaisesti suojana pienille keksinnöille ja tuoteparannuksille, mikä on tärkeää. Suojaamisen mahdollisuus rohkaisee yrityksiä innovoimaan enemmän ja kehittämään uusia ratkaisuja ilman pelkoa siitä, että ne jäisivät ilman suojaajaa.

Hyödyllisyysmallilakia tarvitaan edelleen erityisesti mallilainsäädännön muuttuessa ja varaosien vapautuessa, millä on suuri merkitys kotimaisen puolustusteollisuuden

Karanko, Klemola

12.05.2026

näkökulmasta. EU:n mallioikeusuudistus muuttaa suomalaisen puolustusteollisuuden yritysten tilannetta, kun uusi lainsäädäntö tulee voimaan. Puolustusteollisuuden näkökulmasta olennaista on varaosien valmistuksen ja myynnin vapauttaminen, sillä uuden mallilainsäädännön vuoksi alkuperäisosien valmistaja ei voi enää jatkossa vedota mallioikeuteen tuotteidensa varaosien suojana. Tässä tilanteessa hyödyllisyysmalli voi tarjota suojaa kotimaiselle puolustusteollisuudelle.

Ottaen huomioon, että puolustusteollisuus on juuri nyt kansainvälisessä kasvussa oleva ala, olemme huolestuneita ehdotuksesta, jonka mukaan hyödyllisyysmallin rekisteröinnillä saavutettava yksinoikeus rajattaisiin niin, että se ei kattaisi tuotteen ammattimaista valmistamista Suomessa, jos tuote saatetaan vaihdantaa Suomen ulkopuolisilla markkinoilla. Tällainen suojan rajaaminen vain kotimarkkinoille tuntuu haasteelliselta ja kaventaisi merkittävästi puolustusteollisuusyritysten mahdollisuuksia hyödyntää hyödyllisyysmallin tarjoamaa suojaa. Ehdotus ei edistäisi kansainvälistymistä, mikä on monien yritystemme tavoitteena.

Kun hyödyllisyysmallin rekisteröintimenettelyn yhteydessä ei tutkita uutuutta tai keksinnöllisyyttä, ei hyödyllisyysmallilla tulisi olla mahdollista voida hyökätä toista toimijaa vastaan ilman, että Patentti- ja rekisterihallitukselta haetaan erikseen arvio keksinnöllisyydestä ja uutuudesta. Tämä linjaus tukisi järjestelmän selkeyttä sekä oikeudenmukaisuutta ilman, että yritykset menettäisivät hyödyllisyysmallisuojan viedessään tuotteita Suomen ulkopuolelle.

Kun puolustusteollisuuden yritykset ovat voimakkaasti kansainvälistymässä, toivoisimme, että hyödyllisyysmallihakemuksen voisi tehdä myös englanniksi.

3 Yhteenveto

Yhteenvetona hallituksen esityksestä toteamme seuraavaa:

1. Olemme tyytyväisiä siitä, että hyödyllisyysmallin käyttö yhtenä tuotesuojakeinona on mahdollista myös jatkossa.
2. Näkemyksemme mukaan hyödyllisyysmallin oikea-aikaisella käytöllä voidaan tukea nopeaa innovointia, mikä antaa etulyöntiaseman nopeaa kehitystä hakeville yrityksille varsinkin puolustusteollisuudessa.
3. Olemme huolestuneita ehdotuksesta, jonka mukaan hyödyllisyysmallin rekisteröinnillä saavutettava yksinoikeus rajattaisiin niin, että se ei kattaisi tuotteen ammattimaista valmistamista Suomessa, jos tuote saatetaan vaihdantaa Suomen ulkopuolisilla markkinoilla. Tämä heikentäisi puolustusteollisuuden mahdollisuuksia hyödyntää hyödyllisyysmallin suojaa ja vaikuttaisi haitallisesti kansainvälistymiseen.
4. Kun hyödyllisyysmallin rekisteröintimenettelyn yhteydessä ei tutkita uutuutta tai keksinnöllisyyttä, ei hyödyllisyysmallilla tulisi olla mahdollista voida hyökätä toista toimijaa vastaan ilman, että Patentti- ja rekisterihallitukselta

Karanko, Klemola

12.05.2026

haetaan erikseen arvio keksinnöllisyydestä ja uutuudesta. Tämä linjaus tukisi järjestelmän selkeyttä sekä oikeudenmukaisuutta ilman, että yritykset menettäisivät hyödyllisyysmallisuojaan viedessään tuotteita Suomen ulkopuolelle.

5. Toivomme, että hyödyllisyysmallihakemuksen voisi tehdä myös englanniksi.